

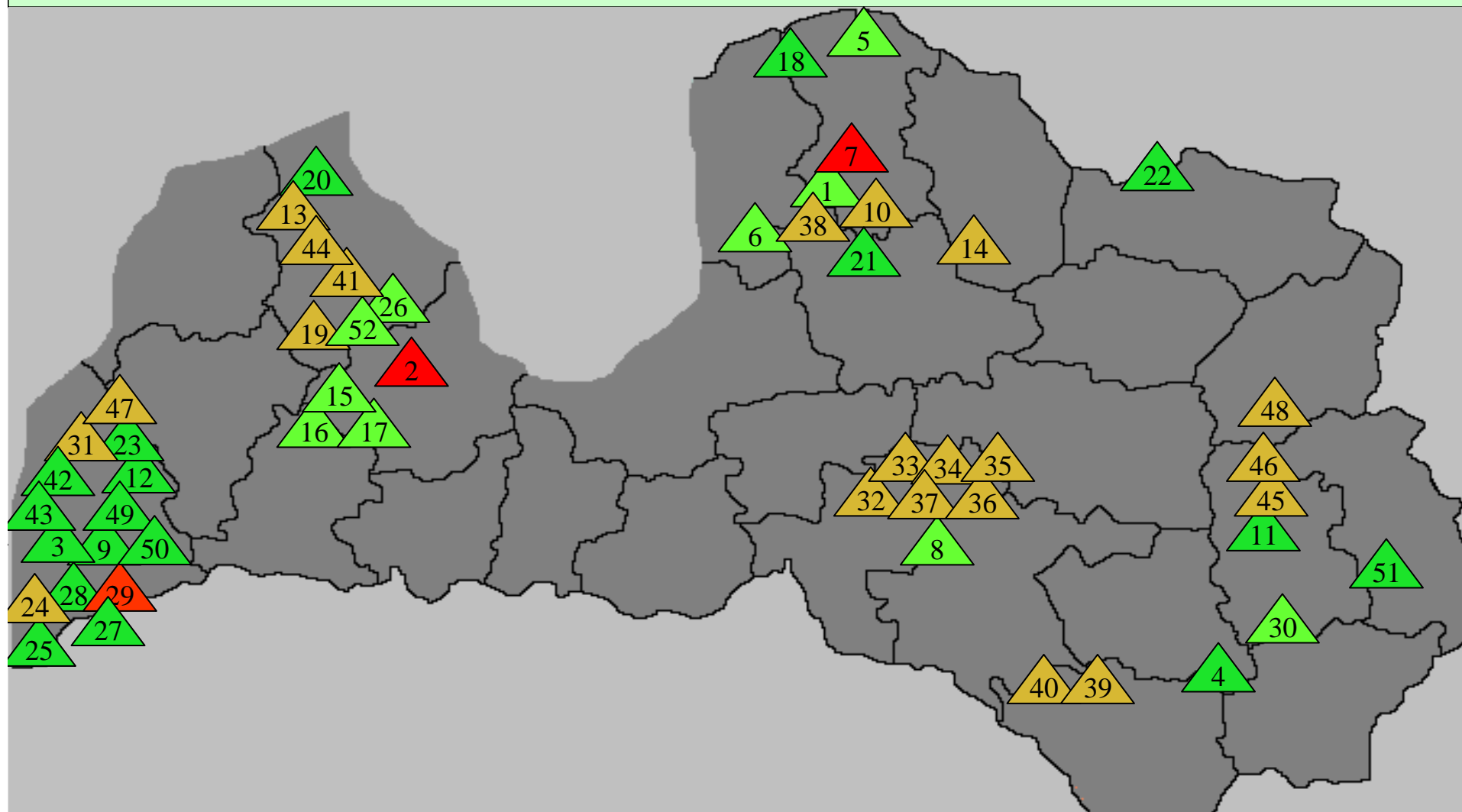
*Geoloogilised objektid
pärandkultuuri objektidena*

© Andris Grīnbergs, Mg.hist.
2010, Tartu

Lohukivi in Daviņis

LOHUKIVID LĀTIS

1.Daviņu Lielais, 2.Pūres Zviedru, 3.Padambju, 4.Ruskuļu, 5. Kalnalammiku, 6.Kaķu, 7.Mazais Daviņu, 8.Ezernieku, 9.Elekšu, 10.Panku, 11.Puskundžu, 12.Mūrnieku 1., 13. Prokopoviča, 14.Feldberga Blomes, 15.Buses 1., 16.Buses 2., 17.Buses 3., 18.Mazsalacas, 19.Dižstendes, 20.Āžu stāvakmens, 21.Purteteru, 22.Kalnacikužu, 23.Mūrnieku 2., 24.Gauru, 25.Pērkonu, 26.Mežītes, 27.,28.,29.Luknes, 30.Ūbagovas, 31.Spīcā kalna, 32.-37.Stukmaņu Vīnakalna, 38.Līvu, 39.un 40.Putnu salas, 41.Jāņandreju, 42.Odziņu, 43.Kapsēdes Rudais, 44.Ventkalnu, 45.Puskundžu 1.mazais, 46.Puskundžu 2.mazais, 47.Apriķu, 48.Tilžas, 49.Joguļu 1., 50.Joguļu 2., 51.Žurilu, 52.Ilbatu Zeltakalna.

(roheline – algses asukohas, pruun – teisaldatud, punane – kadunud) © Andris Grīnbergs, 2010.

Lohukivid suure lohkude arvuga

1.	Elekšu lohukivi	263	Kurzeme edelasosas
2.	Padambju lohukivi	223	Kurzeme edelaosas
3.	Mūrnieku lohukivi	114	Kurzeme edelaosas
4.	Spicā kalna lohukivi	110	Kurzeme edelaosas
5.	Kaķu lohukivi	94	Vidzeme keskosas
6.	Kalnammiku lohukivi	40	Põhja-Vidzemes
7.	Jāņandreju lohukivi	38	Põhja-Kurzemes

Lohukivi in Elekšis

Lohukivi Mūrniekis Kurzemes

Lohukivi Kakis Vidzemes

Lohukivi Põhja-Vidzemes 2 km Eesti riigipiirist

Väikseim lohukivi Lätis asub Vidzemes (Līvi küla Valmiera lähistel)

**Taldrikukujulise süvendiga kivi. Süvendi sügavus ainult 2 cm, diameeter 20-30 cm.
Lätis leitud ainult 3 sarnast kivi.**

Lohukivi “Kapsēdes Rudais akmens” Kurzemes Liepāja lāhistel

Cylindrical stones with hollow as bowl. In Latvian: “Bļodakmens”. Diameter of this kind of stones is about 1 m, diameter of hollow 35 – 60 cm, depth generally 10 - 15 cm. In Latvia like this are 20 stones.

Eri tüüpi kivide uurimine

- **Kivi nimi (kõik kasutatud nimed, nime päritolu selgitus)**
- **Asukoht (täpsustatud kauguste ja suundadega)**
- **Kivi kõrgus**
- **Kivi pikkus**
- **Kivi laius**
- **Kivi ümbermõõt**
- **Kivi maht**
($\text{Kõrgus} \times \text{Pikkus} \times \text{Laius} : 2 = \text{Maht}$)
- **Algne koht teisaldatud kivil**
- **Kivimi tüüp ja värv**
- **Samblike katvus (% kogupinnast)**
- **Süvendid ja jalajäljed kivi pinnal (mõõdud)**
- **Ligipääsetavus (rajad, asukoha kirjeldus)**
- **Kaitstavad loodus- ja kultuurimälestised**
- **Esimene kirjalik viide kivile**
- **Lood, legendid, tõsilood, kombes, arheoloogiline tõendusmaterjal**
- **Kivi kahjustused ja keskkonna kahjustused kivi ümbruses**
- **Viited kirjalikele allikatele**
- **Muu info**

Koopad Lätis

- **Kivim** – liivakivi või dolomiit
- **Looduslikud koopad** (uhtumine või karst) ja **inimtekkelised** (keldrid, kaevandused)
- **Koopana inventeeritakse** (Lätis) koopad pikkusega 3 m või rohkem
- **Enamik koopaid** asub Vidzemes, eriti Gauja jõe orus Valmierast to Siguldani
- **Suurim koobas Lätis** –
Daugēni koobas Põhja-Vidzemes
– pikkus 320 m
- **Suurim inimtekkeline koobas Lätis** –
Riežupe labürint – pikkus 460 m
- **Uskumustega seotud koopaid** nimetatakse
- **tavaliselt**
Kuradi koopad (Velna ala)
- **Koopad võivad olla ohtlikud kohad:**
(varinguht, võib eksida)
- **Speleoloogiline ja geoloogiline väärtus:** maa-alused jõed ja allikad, stalaktiidid.
- **Bioloogiline väärtus:** erinevad samblikud, nahkhiired ja haruldased putukad
- **Pärandkultuur koobastes:** lood, legendid, tõsilood, kaljujoonised seintel, arheoloogilised leiud, pelgupaigad II Maailmasõjast ja Nõukogude repressioonide ajast
- **Koobaste olulisemad mõõtmed:** pikkus, suurim kõrgus, maht (m²), sissepääsude ja ruumide arv

Allikad pärandkultuuri objektidena Lätis

Veekultus, kaasa arvatud allikate kultus, oli Skandinaavias ja Baltikumi aladel laialt levinud pronksiajal.

Lätis on 150 allikat, mis on muinasaegseks kultusekohaks.

Kultusekohti on kindlaks tehtud ka jõgedes, järvedes ja soodes.

Kultusega seotud allikatest:

- Allika nimi (kõik eri nimed, nime päritolu selgitus)
- Asukoht (täpsustatud kauguste ja suundadega)
- Ligipääsetavus (rajad, asukoha kirjeldus)
- Kaitstavad loodus- ja kultuurimälestised
- Allikad võivad teha koopaid!
- Lood, legendid, tõsilood, kombes, arheoloogiline tõendusmaterjal (näiteks ehted 11. sajandist leiti allikast Krotas Brūveri)
- Esimene info ja kõik kirjalikud tõendid allika kohta
- Muu info

Info kividest, koobastest ja teistest geoloogilistest pärandkultuuri objektidest:

www.petroglifi.lv (Läti kaljujooniste keskus) www.alas.lv (Läti koopauurijad)

www.geoparks.lv (Põhja-Vidzeme Geopark) (alates 04.2010!).

Tänan!